

A Kövesligethy Radó Szeizmológiai Obszervatórium közleménye

A 2020. december 29-i horvátországi 6,4-es magnitúdójú földrengésre, valamint az ahhoz kapcsolódó, igen erős elő- és utórengésekre egész Magyarország felfigyelt. Az ezzel kapcsolatos tapasztalatok értékelésére az ELKH GGI nagy múltú Kövesligethy Radó Szeizmológiai Obszervatóriuma (KRSZO; www.szeizmologia.hu illetve www.seismology.hu) neves külső szakértő bevonásával munkaértekezletet tartott, és szükségesnek látta, hogy egy rövid közleményt adjon ki.

Magyarország és környezetének földrengés veszélyeztetettsége valós. A térségben bárhol előfordulhat földrengés; és akár súlyos következményekkel járó szeizmikus esemény eshetőségét sem lehet kizárni.

A földrengések oka a térség aktív geológiai fejlődése. A Kárpát-medence (földtani szempontból a Pannon-medence) valamint a környező hegláncok mozgása, gyűrődése mind a mai napig tart. A földrengésveszély mértéke átmenetet képez a szeizmikusan aktív mediterrán térség és a tektonikailag stabil Kelet-európai-platform között. A veszélyeztetettség egyértelműen kisebb, mint pl. a Csendes-óceán körüli térségé, de a decemberi horvátországi földrengéshez hasonló magnitúdójú és hatású rengés Magyarországon is előfordulhat. Például 1763-ban Komárom, 1834-ben a magyar-román határ közelében található Érmellék térségét sújtotta hasonló katasztrófa. A huszadik század folyamán 1911-ben Kecskeméten, 1925-ben Egerben, 1956-ban Dunaharaszttiban keletkezett 5-ösnél nagyobb, 1985-ben pedig Berhidán 4,9-es magnitúdójú, jelentősebb károkat okozó földrengés (részletesebb információk:

<http://www.szeizmologia.hu/index.php/hu/szeizmicitas/a-mult-nagy-rengesei>).

Az ismert földrengések statisztikai vizsgálata alapján 5-ösnél nagyobb magnitúdójú földrengések hazánkban átlagosan 40-50 évente várhatóak.

Mit tegyünk, ha földrengést érzékelünk? Röviden: **épületen belül fedezékbe bújni, szabadtéren eltávolodni az építményektől.** A fedezék lehet stabil asztal, ágy, ajtókeret; ezek hiányában a szoba sarka, ahol inkább elkerülhető, hogy tárgyak, vakolat essen a fejünkre. Szabadtéren távolodjunk el az épületek közeléből, legalább azok magasságával megegyező távolságra. Csak így kerülhetjük el jó eséllyel a lehulló épületelemek, tetőcserép, kéménydarabok okozta súlyos sérüléseket.

A földrengések hatásának súlyos következményei lehetnek akkor is, ha maga a földrengés távolabb történt. A horvátországi földrengés nyomán csak Magyarországon milliárdos nagyságrendű kárigényt regisztráltak. Ennél sokkal súlyosabb károk keletkezhetnek már akár egy kisebb földrengés esetén is, ha az sűrűn lakott területen, illetve ha kritikus infrastrukturális létesítmények közelében következik be.

A földrengések kutatását, és az ebből eredő talajmozgások intenzitásának a meghatározását a lakosság is hatékonyan segítheti azzal, hogy a veszély elmúltával megosztja az észlelt földrengéssel kapcsolatos megfigyeléseit, tapasztalatait a kutatásokat végző szeizmológusokkal és az obszervatóriummal. Ezt egy interneten elérhető kérdőív kitöltésével bárki megteheti az alábbi címen:

<http://www.seismology.hu/index.php/hu/foeldrengest-erzett>.

A földrengések észlelésével, helyük és nagyságuk meghatározásával, az ezzel kapcsolatos széleskörű kutatásokkal hazánkban a Kövesligethy Radó Szeizmológiai Obszervatórium foglalkozik. Ide tartozik a korábbi, akár műszeres adatokon, akár történelmi feljegyzéseken alapuló földrengések meghatározása is. A kutatási eredmények alapján az várható, hogy egy Magyarországon lakó ember élete során jó eséllyel tapasztal érzékelhető földrengéshullámokat. A földrengésekkel kapcsolatos kérdésekre a KRSZO szeizmológiai szakértői a lakosoknak és a hatóságoknak hiteles válaszokat nyújtanak.

Budapest, 2021. január